

מראי מקומות- מנחות ג'

(ד) **ודלמא זו אמר- פרש"י**, כלומר, אכתי אינו ניכר, דסברי דקושטא קאמר דלשום מרחשת נדר, רק דעבר ואתי' במחבת, ודקאמרת דכיון דאתיא במחבת מחבת הוא, איכא למימר לא היא, דלמא מנחה זו אביא במרחשת אמר, דתו לא מצי לשנויי לה במחבת. והוסיף **בחי' הרשב"א** בדברי רש"י, דהאי דקמין לה לשם מרחשת שפיר קא קמין. והק' החי' הרשב"א על רש"י, איך יאמר דשפיר קא קמין, הא כיון דאתיא במחבת, נפסל בכך, ואיך יאמרו דהכהן יקמוץ קמיצה פסולה. ותי' דאפ"ה א"ש טפי לומר שהטעות הי' בזה, שנדר במרחשת והביאה במחבת ופסלה, ושהכהן קומצה לשם מרחשת כמו שנדר אע"פ שפסולה, מלומר דנדר במחבת ושהכהן טעה וקמצה לשם מרחשת, לפי שאין להם לומר דכהן ישנה הקרבן.

(ה) **אמר לשם חטאת יחיד מאי איכא למימר-** ע' **בחי' הגרי"ז** דהעיר בזה דלכא' אין שייך כלל מחשבה כזו, "חטאת יחיד", דלכא' אין זה נכלל בחפצא דקרבן דחטאת יחיד הוא, וצ"ע.

(ו) **אלא בין זכרים ונקבות לאו אדעתייהו-** ע' **ביד דוד** שהביא מש"כ **תוס' בסוטה** (לב:) ליישב הא דמבואר התם דבאמת שפיר מכירים בין זכר לנקבה, דסותר הא דכאן, וכ' **תוס' דדוקא** הכא אמרי' דלאו אדעתייהו דאינשי, משום דסומכין על דבורו ששוחט חטאת לשם עולה, אבל בסתמא ודאי מרגישין. וכ' **היד דוד** דזה א"ש רק אם אמרי' דמה דשוחט שלא לשמה היינו בדבורו, אבל לפי מש"כ בשם **הרמב"ם**, דאין צריך דבורו, איך מיישבין דברי הגמ' דכאן, הרי לכא' שפיר מרגישין בין זכר לנקבה. וכ' דאם גם הרמב"ם מודה בדעת ר"ש דבאמת צריך דיבור, א"ש (וע' שם לעיל דכ' דלכא' מהסוגיא דכאן צריך לומר כן, ע"ש). ועוד כ' לתרץ דאפי' אם ר"ש לא

(א) **דאמר מר מיצה דמה בכל מקום במזבח כשירה- ע' בחי' הגרי"ז** דביאר דהמיצוי של כל מקום לא הוי מעשה מיצוי, דהא בעי יסוד, וכמש"כ **תוס'.** וא"כ, נמצא דמה דמיצה דמה בכל מקום כשירה, היינו משום דהוי כמי שלא מיצה כלל. אבל הק', דא"כ מהו תי' הגמ', הרי סכ"ס, לימא דמעשה מוכיחין עליה דלעולה קעביד דהוי מיצוי, ולא דשל חטאת הוא דאינו כלום, והניח בקו'. אולם ע' **בחזון איש** (זבחים י"ב, ב') דהבין דאין כוונת תוס' כאן לומר דכשר דהוי כאילו לא מיצה, אלא כיון דמיצוי לא מעכב, אז אין מקומו מעכב אפי' לענין מצוה, ולפי"ז א"ש תי' הגמ' כאן.

(ב) **קדשי קדשים ששחטן בצפון לשם קדשים קלים לירצו וכו'- הק' בחי' הגרי"ז**, לשי' רש"י בזבחים (סא.) דדוקא שלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל פסולין, אבל בשאר קרבנות כשרים, א"כ מעשיה מוכיחין בשחטן קודם פתיחת הדלתות דאי"ז שלמים, והניח בצ"ע.

(ג) **התם כי נמי במרחשת נדר, כי מיתתי לה במחבת מחבת הויא, כדתנן וכו'- הק' הנתיבות הקודש**, הא אין הקרבן נתקדש אלא מדעת בעלים, וכיון דאין דעתו להקדיש אלא למחבת, איך יחול קדושת מרחשת שלא מדעתו. ובשלמא מה דתנן דמה שהביא הביא וידי נדרו לא יצא, אמרי' דאמדינן דעתו דעכשיו רוצה שיהי' מה שהובא, אבל אם אמרי' דלא חזר מדעתו הראשונה, אלא דמעבר הוא דעבר, א"כ איך יחול ע"ז קדושת מחבת אם דעתו הוא שיהי' בה רק קדושת מרחשת. וכ' דמוכח מכאן דקדושת מחבת וקדושת מרחשת קדושה א' היא, ולכן אין צריך רצון ודעת בעלים לשנות מדין מחבת לדין מרחשת ולהיפוך.

חטאת חלב לשם חטאת דם, למשל, דנחשב שלא לשמה ופסול. אבל אם שחט אשם מעילות לשם אשם גזילות, יהי' כשר ומרצה, וכן עולת נדבה לשם וולדות, אולם כ' דלא מצא דבר זה מבואר ברמב"ם.

(יא) א"ל לשום בילה בעלמא - ע' בתוס' הרשב"א (פסחים סג.), דהק' דאם כל זה במחשבתו, א"כ מה שייך לומר לשם בילה בעלמא, הרי הוא יודע אם כוונתו לשם בילה בעלמא או לשום בלולה. וכ' דלכא' מוכח מכאן דצריך להיות מחשבה דפיגול בדבור דוקא, וא"כ אזלי' בתר משמעות לשונו. אולם כ' לדחות דאולי מיירי דאמר בלולה, ומה דלא אזלי' בתר מחשבתו, היינו משום דאמר דכוונתו שיהי' כמשמעות לשונו, ולא הי' לו שום משמעות בדעתו.

(יב) בלולה בשמן איקרי, בלולה סתמא לא איקרי - ע' בשפת אמת דכ' דלכא' לפי זה, אם יאמר לשם בלולה בשמן, יהי' פסול. אבל כ' דאול זה אינו, דאולי מה שאמר התורה בלולה בשמן אי"ז שם המנחה, אלא כוונת התורה רק לומר דצריך להיות נבלל בשמן, ולהכי אפי' אם יאמר לשם בלולה לשמן לא יהי' נפסל בזה.

(יג) כר' אשי לא אמרי, וכו' - ע' בשפת אמת דכ' דלכא' לפי ר' אשי אין צריכין לומר דמתני' דלא כר' שמעון, וא"כ יתכן דבאמת קיי"ל כוותי', דהא ר' אשי הוא הבתרא, ומסתמא קיי"ל כוותי', ולדבריו נמצא דסתם משנה אתי כר"ש, ע"ש מה שדן בזה.

ס"ל דבעינן דיבור, י"ל דמה דאמרי' דבין זכרים לנקבות לאו אדעתייהו, אין הביאור דלאו אדעתייהו כלל, אלא הכוונה דבעינן מעשיו בפרסום שיהי' ידוע לכל, וכאן אין ידוע לכל, דרובא דאינשי אין נותנין לב לחלק בין זכרים לנקבות, אבל באמת מיעוטא דאינשי שפיר נותנין לב לחלק, וזה מספיק לפרש הסוגיא דסוטה, ע"ש.

(ז) אמרי דיכרא אוכמא הוא - פרש"י, סברי איל שחור הוא. ופי' החי' הרשב"א לפירושו, דר"ל שגזוהו ונטלו צמרו, וא"כ שפיר טעו ואמרי דאשם הוא, אלא שגזו צמרו. והוסיף החי' הרשב"א דלפי"ז שפיר הו"ל למיפרך איפכא, אשם שיש לו צמר ושחטו לשם שעיר לירצי, דהרי רואים שיש לו צמר, ושעיר אין לו צמר. ותי' דאה"נ, שפיר הו"מ למפרך הכי, אלא דעדיפא מינה פריך, מעגל ופר ששחטן לשם פסח.

(ח) עגל ופר ששחטן לשם פסח - פרש"י, חטאת כגון פר כהן משיח, וכו'. וכ' הרש"ש, דעגל היינו ע"כ של עולה ושלמים, וא"כ לכא' פשוט דהי' שייך לומר דפר ג"כ מיירי בעולה ושלמים, וא"כ מאי האי דנקט רש"י דפר היינו פר של כהן משיח, וצ"ע.

(ט) ה"ק, אע"ג דמחשבה לא מינכרא היא ותיפסל, וכו' - פרש"י, דעכשיו ס"ל להגמ' דמה שהמחשבה גלוי' לכל שהיא שקר ודאי הוי סברא לפסול, שמא יאמרו מותר לשנות בקרבנות. והק' הקרן אורה (ריש ד.) הא מצינו דמחשבה כשרה אע"פ דעביד איסורא, כמו חטאת חלב לשם חטאת דם, דאטו מותר לשנות הוא, ומ"מ כשרה. ולמה הי' צריך רש"י לפי' זה, הול"ל בפשיטות, דמחשבה שנראה שקר הוא יותר פסול ממחשבה דלא נראה כשקר.

(י) ושחט אותה לחטאת, לשם אותו חטאת - ע' בקרן אורה דכ' דמשמע דדין זה נאמר דוקא לענין קרבן חטאת, דאם שחט